

Německý expresionismus, volná a řízená atonalita, Druhá vídeňská škola

Expresionismus

- 1910-1920
- tragická vnitřní úzkost, vzpurná životní energie
- pocity nejistoty, vyjádření depresivity
- atonalita

Arnold Schönberg

- i malíř
- do 1920 volná atonalita, pak řízená (dodekafonie — sérijní hudba)
- chtěl být za každou cenu originální
- dodekafonie
 - tón se může opakovat až po dalších 11-ti (i vertikálně)
 - základní řada, račí řada, inverze, inverze + račí
 - multiseriální technika — pracuje se nejenom s výškou not, nýbrž také se silou, barvou, délkou . . .
- dílo
 - pierrot lunaire (1912)
 - * cyklus melodramů
 - * volná tonalita
 - * na básně Alberta Girauda
 - * Sprechgesang — něco mezi zpěvem a recitací (existují výšky not, ale nedrží je jako u normálního zpěvu)
 - přeživší z Varšavy (1947)

Alban Berg

- žák Schönberga
- nepoužíval dodekafonii tak doslovně (opakování tónů, necelé řady) → vznikají dočasné tóniky
- hraje se nejvíce
- měl žáka — Theodore Adorno (filosof, hudební kritik)
- dílo
 - opera *Vojcek*
 - * literární předloha
 - * hlavní postava — chudák, který je donucen k vraždě
 - * při premiéře způsobila skandál — publikum nepřekouslo
 - opera *Lulu*
 - * literární předloha
 - * o nymfomance
 - komorní koncert pro klavír, housle a 13 nástrojů
 - * přepisy jmen přátel
 - * na čas přechází do volné atonality
 - houslový koncert
 - * requiem ženě, kterou obdivoval
 - * citace Bachovy kantáty — „už bylo dost života“

Anton Webern

- nehraje se, pouze se studuje
- mistr zvukové zkratky a miniatury
- soukromě učil kompozici ve Vídni
- otec experimentální hudby
- punktualismus
 - jednotlivý tón nebo interval zastává roli motivu a je nositelem hudební myšlenky i výrazu
 - skladba jako kdyby nezačínala ani nekončila, pouze jakási osvětlená výšeč
- dílo

– 31 opusů

* 3-16 — hudba volně atonální

* 17-31

- řadová technika
- práce s pauzami (stejný význam jako nota)
- rytmus součástí řady
- předmětem řady je barva a způsob hry